

Coimisiún na Scrúduithe Stáit State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2008

DANISH

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 4th June
Afternoon 2.00 p.m. – 5.00 p.m.**

DANSK

Opgave I

(maksimum 30 point)

Læs teksten Om lykke og svar på spørgsmålene med dine egne ord.

Frederik Dessau: Om lykke

Teksten er et uddrag af bogen Radiodage

1. Eventyr gør vores drømme til virkelighed og bekræfter vores værste anelser, i dem kan vi gennemleve vores fantasier med lyst og vrede, håb og frygt. De digtede figurer er vores stedfortrædere, med dem kan vi være gode og onde, hadefulde og hævngerige, modige og feje, og vi kan blive frelste eller fortabte, vindere eller tabere. Og vi kan se os selv som de heldige af dem der lever lykkeligt til deres dages ende, vel vidende at sådan går det ikke til i virkeligheden. Eventyret opfylder drømmen om lykke som en varig tilstand, og i drømmeland er vi uden for tiden, som begrænser det liv hvor intet bliver ved med at være som det er, indtil der ikke er mere tilbage.

2. Når lykken i eventyret optræder som et mål og en gave der bliver givet som belønning til evig arv og eje, er det fordi lykke i det virkelige liv er et anderledes let fordærveligt fænomen, en forbigående tilstand som hører øjeblikket til, og som kan indfinde sig når ønsker går i opfyldelse og behov bliver tilfredsstillet, og når længsler, forventninger og håb bliver indfriet. Lykkefølelser varierer naturligvis efter gemyt og livsomstændigheder, elskende er lykkelige i hinandens arme, en mor er lykkelig sammen med sit barn, barnet forhåbentlig også, accept, forståelse bekræftelse og anerkendelse kan bringe lykke med sig, og i en mere nøjsom, men ikke mindre kærkommen form, kan lykken også være en lettelse over at noget holder op, uvished, smerte, angst og uro. Når faren er drevet over, og man er sluppet igennem krisen, og der er sket en afgørende vending til det bedre, er det også lykken.

3. Oplevelser af skønhed i naturen og i kunsten vækker lykkelignende følelser, og det samme gør sanselig nydelse og indre frihed, munterhed og mening i galskaben, indsigt og inspiration, og metafysiske oplevelser hvis man har sans for det. Om det alt sammen gælder det at lykke ikke er noget i sig selv, hverken et fritsvævende fænomen eller en selvstændig egenskab, men en kvalitet ved noget, som findes i forvejen, og som man bliver berørt af og får andel i og måske selv kan være med til at fremkalde.

4. På de fleste af livets områder kan vi vente os lykke, og dermed også ulykke, da det ene er utænkeligt uden det andet. Det gælder både det der vedrører forstanden og det følelsesmæssige og det materielle. Det sidste forarger undertiden puritanerne, som ikke tiltror døde ting lykkebringende egenskaber, og som advarer os imod at sørge over tabet af dem. Måske er det en forsinket reaktion på den historiske udvikling af begreberne om lykke. Indtil den såkaldte oplysningstid for to hundrede år siden var religionen ene om at kunne skænke menneskene lykke, så blev den et personligt anliggende, og senere blev den sat i system og fik status som forbrugsgode, i princippet tilgængelig for enhver og almindeligt eftertragtet. I dag smiler og vinker lykken til os alle vegne fra, politiske partier, reklamer og pengeinstitutter tilbyder os lykke i form af skattelettelser og kredit til hus og bil og ting og sager, så vi kan investere og rejse og blive pensionerede og lykkelige.

5. Søren Kierkegaard fortæller om et skilt i marskandiserens vindue som siger ”Her rulles”: ”Ville man komme med sit Tøj for at få det rullet, var man narret. Thi Skiltet er kun til Salg”.

6. Sådan er det også med den lykke vi får tilbudt på det store marked, det er skiltet vi får, ikke lykken.

Ordforklaringer:

4. afsnit, puritanere: folk som lever meget nøjsomt
5. afsnit, Søren Kierkegaard (1805-1855), dansk filosof og digter
6. afsnit, marskandiser: en købmand der handler med brugte ting

Alle opgaverne skal besvares med danske ord

1. Forklar betydningen af ordet ”stedfortrædere” som det bruges i teksten (1. afsnit)
Forklar betydningen af ordet ”hævnerrige” som det bruges i teksten (1. afsnit)
Forklar betydningen af ordet ”fordærveligt” som det bruges i teksten (2. afsnit)
Forklar betydningen af ordet ”forarger” som det bruges i teksten (4. afsnit)
Forklar betydningen af ordet ”forbrugsgode” som det bruges i teksten (4. afsnit)
(5 x 1 point)
2. Giv eksempler på hvad der ifølge teksten kan give mennesker en fornemmelse af lykke.
(5 point)
3. På hvilken måde er eventyr anderledes end virkeligheden ifølge forfatteren? (5 point)
4. ”Lykkefølelser varierer naturligvis efter gemyt(…)” (2. afsnit). Forklar hvordan.
(5 point)
5. ”I dag smiler og vinker lykken til os alle vegne fra, politiske partier, reklamer og pengeinstitutter tilbyder os lykke i form af skattelettelser og kredit til hus og bil og ting og sager, så vi kan investere og rejse og blive pensionerede og lykkelige.” (4. afsnit)

Synes du, ud fra din læsning af teksten, at det virkelig er lykken, der er tale om her?
(5 point)
6. Søren Kierkegaard fortæller om et skilt i marskandiserens vindue som siger ”Her rulles”:
”Ville man komme med sit Tøj for at få det rullet, var man narret. Thi Skiltet er kun til Salg”
Forklar meningen med dette citat.
(5 point)

Opgave II

(maksimum 30 point)

”På de fleste af livets områder kan vi vente os lykke, og dermed også ulykke, da det ene er utænkeligt uden det andet” (4. afsnit).

Forklar med minimum 100 ord, hvad forfatteren mener med dette, og tag personligt stilling til synspunktet.

Opgave III

(maksimum 40 point)

Skriv et essay på cirka 300 ord om ét af disse to emner:

- Kan døde ting have lykkebringende egenskaber?

ELLER

- Gør vores verden af ”hyper-kommunikation” – email, chat rooms, mobiltelefoner osv. – os bedre til at kommunikere?